

News1 מחלקה ראשונה

יום חמישי 10 אוקטובר 2013 14:59

הצטרפות ל- VIP

עורך דין | תגובות

ד"ר חיים משגב

תיק המשפטים כ"פרס ניחומין"

ד"ר חיים משגב קובע, כי מאיר שטרית - הנחשב לאדם הגון, מוכשר וחרץ - אינו מתאים למלא תפקיד שר המשפטים; צריך לבוא מתוך המערכת המשפטית המסובכת הזאת - כדי להבין עד כמה היא מסואבת וצריכה ריענון.

...

מאיר שיטרית הוא, ללא ספק, איש הגון. הוא רצה בתיק החינוך - והוא אף טרח לומר זאת ברבים. אין לדעת, כמובן, מה היו שיקוליו של ראש הממשלה כאשר הוא העדיף על פניו את לימור לבנת, אבל דבר אחד אי אפשר לשכוח: מאיר שטרית יצא מחדרו של אריאל שרון במצודת זאב, בערב שבו חולקו התיקים, והבעת פניו אמרה את הכל. הוא לא רצה בתיק המשפטים, והוא גם ידע שתיק זה גדול עליו בכמה מידות. לא, חלילה, מכיוון שהוא אדם לא מוכשר, אלא בגלל שלתפקיד זה צריך להתמנות מישהו שיכול להסתכל לאהרן ברק בגובה העיניים - ולומר לו מה לא טוב במערכת המשפט.

אבל במדינת ישראל עוד לא נולד הנוהג שעל פיו פוליטיקאי אומר לראש הממשלה, שאם הוא לא מקבל את התפקיד שלו הוא מתאים ושאותו הוא יכול למלא, אז הוא מוותר על הכבוד לשמש בממשלתו. יוסי ביילין לא עשה את זה, כשהוא מונה לתפקיד שר המשפטים בידי אהוד ברק, ושלמה בן-עמי לא סירב למלא את תפקיד השר לביטחון פנים, למרות שכשירותו למלא אותו שאפה לאפס. אין ספק, שראשית נפילתו של אהוד ברק החלה באותם ימים - אבל לא על אלה באתי לדבר עתה.

אפשר, אולי, להבין את התסכול של מאיר שיטרית, אבל אי אפשר להסכים לדרך שבה הוא מבקש להראות כעת לראש הממשלה שהוא ממש לא אוהב את התפקיד שהוטל עליו, ושיש לו הרבה מה להגיד דווקא בתחומים שאינם נוגעים לתפקידו כשר המשפטים. אבל גם כ"שעושים לראש הממשלה דווקא" צריך לעשות את זה באלגנטיות המתחייבת מחשיבות התפקיד שאותו לא רוצים למלא בחדווה, או בכלל.

מאיר שיטרית, לצערי, עוד לא למד את זה. הוא נהג בדיוק הפוך כבר לאחר ישיבת הממשלה הראשונה. מי שממהר לספר למאזיני הרדיו את מה שהוא אמר בישיבת הממשלה, ממש עם צאתו מחדר הישיבות, פשוט משדר חוסר רצינות ומעיד על עצמו שהוא רחוק מאוד מלהיות בשל לתפקיד שאותו הוא קיבל על עצמו. אינני מכיר עוד מדינה בעולם שבה ראש הממשלה והשרים נאלצים לשמוע "דיווח" פומבי על מה שאירע ליד שולחן הממשלה בעודם עושים את דרכם למשרדיהם.

שרים שרצים להדליף לאמצעי התקשורת את מה שהם אמרו בחדרי חדרים לחבריהם השרים פשוט משדרים זילות כלפי עצמם מעמדם. זאת נורמה פסולה, מחוסרת נימוס, ולכן הייתי מציע למאיר שיטרית, שאותו אני מכיר מזה עשרות שנים כאיש חרוץ במיוחד, לומר לעצמו כבר עכשיו, שתפקיד שר המשפטים מחייב התנהגות אחרת לגמרי. באולמות בית המשפט מתקיים, עדיין, אותו הדר ודרך ארץ, שמן הרחובות הוא נעלם זה מכבר.

יש מספיק משימות, שאם מאיר שיטרית רק יאות לבחון אותן לעומק, יתברר לו שיש הרבה מה לעשות במערכת אכיפת החוק, על כל שלוחותיה, שעתה הוא מופקד עליה, מבלי שהוא יצטרך לבחון בכל רגע נתון מה הוא הרייטינג שלו בדעת הקהל. למשל, בנושא של משפטים חוזרים. הדרך למשפט חוזר היא מלאה חתחתים - ורק בודדים זכו בכך בעשרות השנים האחרונות. הסיבה לכך איננה שמערכת המשפט איננה טועה, כמו כל מערכת אחרת שמתופעלת בידי בני-אדם, אלא שזו מערכת שבדקת את עצמה, והנטייה שלה היא שלא להודות בטעות. כבר דובר על כך רבות בעבר, ונדמה לי שאם מאיר שיטרית יבקש כמה עצות בעניין זה מאמנון חובינשטיין הוא יקבל אותן ברצון.

גם נושא החנינות צריך שידוד מערכות רציני ביותר. יש נאשמים שאולי לא זכאים למשפט חוזר אבל הם בהחלט ראויים לבחינה מחדש של הרשעתם על דרך של מחילה או חנינה שאותן צריכה לבחון ועדה ציבורית.

דוגמא טובה לכך היא הרשעתה של מרגלית הר-שפי. ייתכן - ולדעתה של השופטת דבורה ברלינר, שופטת בכירה ביותר ומנוסה יותר מכל אלה שקבעו אחרת, לא היה מקום להרשיע את מרגלית הר שפי - שהיא ידעה שיגאל עמיר זומם לבצע מעשה פשע. אבל קצת קשה לקבל שהשב"כ - ובמיוחד ראש השב"כ דאז - ידעו פחות ממנה. מי שהיה צריך למנוע את רצח יצחק רבין זה שירות הביטחון הכללי - ולא מרגלית הר-שפי. שליחתה לתקופת מאסר בת תשעה חודשים פשוט מקוממת לא בגלל שהיא לא ראויה לעונש הזה, אם באמת היא ידעה על זממו של יגאל עמיר, אלא בגלל שחוש הצדק מתקומם על כך שכל מערכת הביטחון יוצאת פטורה בלא כלום על רשלנותה הפושעת בעניין זה.

גם מקרהו של אריה דרעי, להבדיל, ראוי היה שייבחן במשקפיים שונות. רק בגלל העובדה שיייתכן ובפרקליטות המדינה ידעו משהו על עד המדינה שאותו הסתירו מידיעת בית המשפט. ייתכן שאותו "משהו" לא היה משפיע על התוצאה הסופית של המשפט - אבל הציבור בוודאי לא היה כועס על ועדת חנינות כלשהי אם זו היתה משחררת את אריה לביתו בגלל אותו "משהו" אפשרי.

אבל הסיכוי שמאיר שיטרית יתפנה אי פעם לטפל בכל הסוגיות הטורדות הללו, ובעוד רבות אחרות, הוא לא רב במיוחד. צריך לבוא מתוך המערכת המסובכת הזאת - כדי להבין עד כמה היא מסואבת וצריכה ריענון. השיטה שבה החל אהוד ברק, "לזרוק" את התפקיד למי שאין לו כל חפץ בו, היא שיטה רעה, וטמונים בה זרעי הפורענות הראשונים שעלולים להביא בסופו של דבר לקריסה מהירה מן הצפוי של כל ממשלה.

את תפקיד שר המשפטים אי אפשר לחלק כ"פרס ניחומין".

תאריך: 14/03/2001 | עודכן: 14/03/2001

מועדון הבלוגרים לקבלת רשימות הכותב הנ"ל לדוא"ל שלך עם פרסומן הקלק כאן

מועדון VIP להצטרפות הקלק כאן

מי זמי בפרשה:

▪ אליקים רובינשטיין ▪ אריה דרעי ▪ מאיר גלבוע